

Motion till riksdagen

1988/89:So283

av Bo Nilsson (s)

Villkoren för hemsjukvårdsbidrag

Anhöriga som vårdar svårt sjuka närstående eller handikappade familjemedlemmar i hemmet kommer att kunna få viss ersättning av staten. Under 1988 beslutade nämligen riksdagen att per den 1.7 1989 införa en möjlighet till ersättning vid vård av svårt sjuk närstående i hemmet under högst 30 dagar. Rätt till ersättning från sjukförsäkringen föreligger vid ledighet från anställning under denna tid. Utöver det kan ersättning till sådan vårdare utgå från landstinget, s.k. hemsjukvårdsbidrag. Att ge anhöriga möjlighet att i vissa situationer, om de själva vill, stanna hemma för att vårda en familjemedlem i hemmet får inte ses som ett försök att minska på kommunernas och landstingens vårdansvar. För en familj kan det däremot kännas som en lättnad att få möjlighet att vårda en nära anhörig i hemmet kontinuerligt eller under viss tid. Om den anhörige inte gör vårdarbetet måste kommun eller landsting ställa upp med insatser, som många gånger är förenade med betydligt större kostnader.

Den som nu bestämmer sig för att avstå från annat förvärvsarbete för att vårda en anhörig gör naturligtvis i de flesta fall en stor ekonomisk förlust.

Medverkan av och stöd till närstående/anhöriga

Det angelägna är att underlätta för de närstående som vill engagera sig i vårdarbetet i hemmet har framhållits i olika sammanhang. Följande faktorer brukar vara av betydelse för de närståendes situation:

- frivillighet
- delat ansvar
- trygghet – sluten vård när så behövs, hjälp på annat sätt vid behov
- avlösning
- psykologiskt stöd
- inskolning
- ekonomisk ersättning
- tekniska hjälpmedel

Stödet till anhöriga har förbättrats på många sätt och har många andra aspekter än de rent ekonomiska. Det är dock formerna för den ekonomiska ersättningen som tas upp i denna min motion. Den kan dels utgå i form av ett kontant bidrag som i regel utbetalas till den vårdbehövande själv, dels från den 1.7 1989 för 30 dagar enligt sjukförsäkringen och dels regleras i form av ett anställningsförhållande. Det anställningsförhållande som uppstår om en kommun eller ett landsting anställer en anhörig som vårdare ger rätt till

sjukpenning, tilläggspension och semesterlön. Bidrag som betalas till den vårdbehövande är inte skattepliktigt och ej heller pensions- eller sjukpenninggrundande. I Ledighet för anhörigvård, betänkande av anhörigvårds-kommittén (SOU 1983:64), redovisas en del uppgifter om hur de olika landstingen behandlar dessa frågor. Detta gäller såväl bidragskonstruktionen som bidragets storlek. Det finns i betänkandet uppfattningar som tyder på att huvudmännen strävar efter att så långt som möjligt avveckla sjukvårdsbidraget som ersättningsform och i stället övergå till att i ökad omfattning anställa anhörigvårdare. Detta visar bara ett sätt på vilket man kan lösa detta problem, som kan vara stort för dem som drabbas.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen hos regeringen begär en översyn av villkoren för hemsjukvårdsbidrag som syftar till att detta bidrag berättigar till sjukpenning, tilläggspension och semesterlön.
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om att hemsjukvårdsbidragen bör ersättas med ett anställningsförhållande som därmed ger rätt till sociala förmåner.
3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om att ersättningen till vårdarna bör utformas så att den blir lika över hela landet.

Stockholm den 25 januari 1989

Bo Nilsson (s)